Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/4623

31.8.2026

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Richtsnoeren voor de toepassing van artikel 25 van Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724

(C/2026/4623)

Deze mededeling heeft tot doel praktische richtsnoeren te verstrekken aan aanbestedende diensten en aanbestedende instanties voor de beoordeling van de bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht in openbare aanbestedingsprocedures, overeenkomstig artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie. Deze richtsnoeren zijn niet juridisch bindend. Hoewel in dit document de bepalingen van de Uniewetgeving soms worden geparafraseerd, heeft dit niet tot doel de in de verordening voor een nettonulindustrie of andere bindende instrumenten, zoals STEP, vastgestelde rechten en verplichtingen uit te breiden of te beperken. Bovendien laten deze richtsnoeren de staatssteunregels en het subsidiariteitsbeginsel onverlet. De Commissie kan deze richtsnoeren herzien of uitbreiden.

INHOUDSOPGAVE

Bladzijde

I. Inleiding 4

II. Toepassingsgebied 4

III. Bijdrage wat betreft duurzaamheid en veerkracht in openbare aanbestedingsprocedures 6

A. De eisen inzake milieuduurzaamheid (artikel 25, lid 1, van de verordening voor een nettonulindustrie) . 6

B. De vereiste betreffende aanvullende, niet-prijsgerelateerde criteria (artikel 25, lid 3, van de verordening voor een nettonulindustrie) 6

1. De bijzondere voorwaarde in verband met sociale of arbeidsgerelateerde overwegingen 6

2. De verplichting om aan te tonen dat aan de cyberbeveiligingsvereisten wordt voldaan 7

3. De specifieke contractuele verplichting tot tijdige levering 7

C. De veerkrachtvereisten (artikel 25, lid 7, van de verordening voor een nettonulindustrie) 8

1. Wanneer moet er rekening worden gehouden met de bijdrage aan de veerkracht? 8

2. Toepassing van de veerkrachtvereisten 9

3. Bepaling en verificatie van de oorsprong van eindproducten met nettonultechnologie en van de belangrijkste specifieke componenten 11

4. Bepaling van de waarde van de voornaamste specifieke componenten 11

5. Naleving van de veerkrachtvereisten gedurende het gehele aanbestedingsproces 12

6. Vaststelling van de evenredige vergoeding (artikel 25, lid 7, punt d), van de verordening voor een nettonulindustrie) 13

IV. Uitzonderingen 13

A. De enige leverancier (artikel 25, lid 9, punt a), van de verordening voor een nettonulindustrie) 14

B. Geen geschikte inschrijving of verzoek tot deelname (artikel 25, lid 9, punt b), en artikel 25, lid 11, van de verordening voor een nettonulindustrie) 14

C. Onevenredige kostenverschillen (artikel 25, lid 9, punt c), en artikel 25, lid 10, van de verordening voor een nettonulindustrie) 15

D. Internationale overeenkomsten (artikel 25, lid 8, van de verordening voor een nettonulindustrie) 16

LIJST VAN AFKORTINGEN

CPV	Gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten
GN	Gecombineerde nomenclatuur
EU	Europese Unie
GPA	Overeenkomst inzake overheidsopdrachten
GS	Geharmoniseerd systeem
JRC	Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Europese Commissie
MSC	Voornaamste specifieke component
NZIA	Verordening voor een nettonulindustrie
PV	Fotovoltaïsch

I. **INLEIDING**

Bij Verordening (EU) 2024/1735 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (hierna "de verordening voor een nettonulindustrie" of "de verordening" genoemd) ([1]) is een rechtskader vastgesteld ter versterking van het ecosysteem voor de productie van nettonultechnologieën in de Europese Unie. Meer specifiek zijn, om de strategische afhankelijkheid van de EU op het gebied van nettonultechnologieën en de toeleveringsketens ervan te verminderen, en de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU te verwezenlijken, in artikel 5 van de verordening voor een nettonulindustrie de doelstellingen voor de Commissie en de lidstaten vastgesteld om een productiecapaciteit te bereiken van ten minste 40 % van de jaarlijkse behoeften van de EU voor de uitrol van nettonultechnologieën tegen 2030, en 15 % van de wereldproductie van nettonultechnologieën tegen 2040.

Ter verwezenlijking van deze doelstellingen zijn in artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie vereisten vastgelegd voor openbare aanbestedingsprocedures die binnen het toepassingsgebied van de Richtlijnen 2014/23/EU ([2]), 2014/24/EU ([3]) en 2014/25/EU ([4]) ("de richtlijnen inzake overheidsopdrachten") vallen, teneinde te waarborgen dat overheidsuitgaven bijdragen tot het stimuleren van de vraag naar nettonultechnologieën die bijdragen aan duurzaamheid en veerkracht. In artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie wordt de toepassing van minimumeisen inzake milieuduurzaamheid en veerkracht van de toeleveringsketen voorgeschreven, evenals andere verplichtingen in verband met de uitvoering van de opdracht.

Deze mededeling biedt aanbestedende diensten en aanbestedende instanties richtsnoeren voor de toepassing van artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie, overeenkomstig artikel 29, lid 1, van de verordening voor een nettonulindustrie, en laat de regels inzake staatssteun onverlet.

II. **TOEPASSINGSGEBIED**

Artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie is van toepassing op "*openbare aanbestedingsprocedures die binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn 2014/23/EU, 2014/24/EU of 2014/25/EU vallen, indien opdrachten deels betrekking hebben op de in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k) van deze verordening genoemde nettonultechnologieën*" en op "*opdrachten voor werken en concessies voor werken die deze technologieën bevatten*".

Hetzelfde toepassingsgebied als dat van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten. Het toepassingsgebied van artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie komt overeen met dat van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten. Bij het bepalen of een aanbestedingsprocedure binnen het toepassingsgebied van artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie valt, moet dan ook rekening worden gehouden met de drempels, uitzonderingen en specifieke situaties overeenkomstig die richtlijnen. Zo is artikel 25 van toepassing op opdrachten die door aanbestedende diensten worden gesubsidieerd, mits deze voldoen aan de criteria die zijn vastgelegd in artikel 13 van Richtlijn 2014/24/EU ([5]). Evenzo is artikel 25 van toepassing op zowel dynamische aankoopsystemen als op raamovereenkomsten, mits de waarde van de raamovereenkomst (en niet die van de op basis daarvan gegunde opdrachten) voldoet aan de drempelwaarden van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten ([6]).

Het toepassingsgebied in de tijd. Het recht dat op een aanbestedingsprocedure van toepassing is, is het recht dat geldt op het moment van de uitnodiging tot inschrijving of bij de aanvang van de procedure – en niet op het moment waarop de opdrachten worden gegund. Voor raamovereenkomsten en opdrachten die op basis van dergelijke overeenkomsten worden gegund, geldt het recht dat van toepassing was op het moment van de bekendmaking van de uitnodiging tot inschrijving in het kader van de raamovereenkomst.

Nettonultechnologieën bevatten. Bij opdrachten voor werken en concessies voor werken is artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie van toepassing wanneer deze de in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k), genoemde nettonultechnologieën "bevatten". Zo zou een opdracht voor de bouw of renovatie van een schoolgebouw dat moet worden uitgerust met fotovoltaïsche zonnepanelen (PV) onder het toepassingsgebied van artikel 25 vallen.

([1]) Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (PB L, 2024/1735 van 28.6.2024, ELI:http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

([2]) Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (Voor de EER relevante tekst) (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Dat is het geval wanneer de opdracht voor werken of diensten voor meer dan 50 % rechtstreeks door een aanbestedende dienst wordt gesubsidieerd en een bepaalde drempel overschrijdt.

([6]) De huidige drempels kunnen online worden geraadpleegd op: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/legal-rules-and-implementation/thresholds_en.

Voor andere aanbestedingsprocedures geldt artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie wanneer deze "deels betrekking hebben op" de in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k), van de verordening voor een nettonulindustrie genoemde nettonultechnologieën. Het onderwerp van een opdracht, oftewel waarop de opdracht betrekking heeft, moet door de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie worden vastgesteld en uitdrukkelijk in de aanbestedingsstukken worden vermeld. Met behulp van de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten kunnen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties het onderwerp van de opdracht vaststellen. In voorkomende gevallen moet echter ook rekening worden gehouden met andere aspecten. Dit betekent dat artikel 25 toch van toepassing kan zijn als relevante nettonultechnologieën niet in de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten van een opdracht worden genoemd.

Artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie is van toepassing wanneer een relevante nettonultechnologie deel uitmaakt van het onderwerp van een opdracht. Hoewel de nettonultechnologie deel moet uitmaken van het onderwerp van de opdracht, doet het niet ter zake welk aandeel van de totale waarde van de opdracht deze technologie vertegenwoordigt, aangezien de vereisten van artikel 25, leden 1 en 7, uitsluitend betrekking hebben op de betrokken nettonultechnologieën (en niet op de gehele opdracht). Evenzo is de waarde van de nettonultechnologie niet van belang, zolang de (geraamde) waarde van de totale opdracht boven de drempelwaarden ligt waarop de richtlijnen inzake overheidsopdrachten van toepassing zijn.

Artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie treedt echter pas in werking wanneer de opdracht deels betrekking heeft op een eindproduct met nettonultechnologie, als onderdeel van het onderwerp ervan. Dit artikel treedt niet in werking als het onderwerp van de opdracht producten omvat waarvan een van de deelcomponenten een nettonultechnologie is. Zo valt de aanbesteding van industriële accu's weliswaar onder het toepassingsgebied van artikel 25, maar de aanbesteding van elektrische bussen en elektrische voertuigen, die accu's bevatten, valt niet onder het toepassingsgebied van dat artikel ([7]).

Wanneer een aanbestedingsprocedure in percelen is opgesplitst, moet het onderwerp voor de toepassing van artikel 25 voor elk perceel worden beoordeeld, en niet voor de gehele procedure. Als een aanbestedingsprocedure bijvoorbeeld in twee percelen is opgesplitst, één voor de levering van de nettonultechnologie en één voor de installatie van de nettonultechnologie, dan is artikel 25 alleen van toepassing op het eerste perceel. Procedures mogen niet in percelen worden opgesplitst met het doel deze buiten het toepassingsgebied van de verordening voor een nettonulindustrie te houden.

Geen dubbele dekking bij de artikelen 25 en 26 van de verordening voor een nettonulindustrie. In sommige gevallen kunnen de toepassingsgebieden van artikelen 25 en 26 van de verordening voor een nettonulindustrie elkaar overlappen. Voor deze situatie is in overweging 7 van de uitvoeringsverordening van de verordening voor een nettonulindustrie inzake niet-prijsgerelateerde criteria bij veilingen ([8]) het volgende bepaald:

"*Overeenkomstig artikel 26, lid 1, van Verordening (EU) 2024/1735 moeten de lidstaten voorselectiecriteria of gunningscriteria opnemen ter beoordeling bijdrage van de veiling wat betreft duurzaamheid en veerkracht. Krachtens artikel 25 van Verordening (EU) 2024/1735 moeten aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bij bepaalde openbare aanbestedingsprocedures minimumeisen inzake milieuduurzaamheid toepassen, evenals bepaalde eisen om de bijdrage van de aanbesteding aan de veerkracht te beoordelen. Zowel openbare aanbestedingsprocedures als veilingen voor de uitrol van hernieuwbare energiebronnen dragen bij aan de veerkracht van de Unie. Overheidsbedrijven die actief zijn in de energiesector en die een aanbestedende instantie zijn in de zin van artikel 4 van Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad zijn onderworpen aan artikel 25 van Verordening (EU) 2024/1735 wanneer zij de in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k), van Verordening (EU) 2024/1735 opgesomde nettonultechnologieën aankopen. Tegelijkertijd mogen zij ook als bieders deelnemen aan veilingen voor hernieuwbare energie overeenkomstig artikel 26 van Verordening (EU) 2024/1735. In overweging 81 van Verordening (EU) 2024/1735 wordt eraan herinnerd dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat de vereisten met betrekking tot duurzaamheid en veerkracht worden toegepast op een manier die eerlijke en gelijke mededinging tussen marktspelers waarborgt, ongeacht hun eigendomsstructuur. Om dergelijke eerlijke en gelijke mededinging te waarborgen en met het oog op de beoordeling van de vereisten inzake veerkracht en milieuduurzaamheid, mogen overheidsbedrijven die deelnemen aan veilingen voor hernieuwbare energie overeenkomstig artikel 26 alleen worden onderworpen aan de in artikel 26 vastgestelde regels. De in artikel 25 vastgestelde regels moeten van toepassing zijn op de aanbesteding van nettonultechnologieën, behalve wanneer die aanbesteding wordt toegepast voor de uitvoering van projecten die zijn gegund in het kader van veilingen voor hernieuwbare energie overeenkomstig artikel 26.*".

([7]) Hierdoor verschilt het toepassingsgebied van artikel 25 van dat van artikel 28 van de verordening voor een nettonulindustrie. Artikel 25 is van toepassing wanneer de in artikel 4, punten a) tot en met k), van de verordening voor een nettonulindustrie genoemde nettonultechnologieën deel uitmaken van het onderwerp van de opdracht. Deze lijst omvat accu's, die een deelcomponent van elektrische voertuigen zijn, maar geen elektrische aandrijfsystemen voor wegvervoer, die met elektrische voertuigen kunnen worden gelijkgesteld. Artikel 28 is daarentegen van toepassing op overheidsregelingen ter ondersteuning van de aankoop van elk eindproduct met nettonultechnologie, waaronder elektrische aandrijfsystemen voor wegvervoer. Daarom vallen emissievrije voertuigen binnen het toepassingsgebied van artikel 28 van de verordening voor een nettonulindustrie (zie mededeling van de Commissie C/2026/123).

([8]) Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1176 van de Commissie van 23 mei 2025 tot nadere specificering van de voorselectie- en gunningscriteria bij veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

III. **BIJDRAGE WAT BETREFT DUURZAAMHEID EN VEERKRACHT IN OPENBARE AANBESTEDINGSPROCEDURES**

In artikel 25 van de verordening voor een nettonulindustrie is bepaald dat bij openbare aanbestedingsprocedures die onder het toepassingsgebied van dat artikel vallen, drie verschillende soorten eisen moeten worden gehanteerd: de verplichte minimumeisen inzake milieuduurzaamheid (artikel 25, lid 1), een veerkrachtvereiste (artikel 25, lid 7) en ten minste één van de aanvullende vereisten van artikel 25, lid 3, betreffende sociale of arbeidsgerelateerde aspecten, cyberbeveiliging of een verplichting om tijdige levering te waarborgen. De eisen moeten betrekking hebben op de specifieke nettonultechnologie die wordt aangekocht.

Overeenkomstig artikel 25, lid 12, punt a), mogen de lidstaten naast de in artikel 25 genoemde criteria aanvullende niet-prijsgerelateerde criteria hanteren, met inbegrip van criteria die niet onder het toepassingsgebied van de verordening voor een nettonulindustrie vallen. Indien er sprake is van staatssteun, moeten alle niet-prijsgerelateerde criteria worden opgesteld overeenkomstig de staatssteunregels en met name met inachtneming van het vastgestelde maximale gewicht.

A. **De eisen inzake milieuduurzaamheid (artikel 25, lid 1, van de verordening voor een nettonulindustrie)**

Op grond van artikel 25, lid 1, van de verordening voor een nettonulindustrie zijn aanbestedende diensten en aanbestedende instanties verplicht om minimumeisen inzake de milieuduurzaamheid van de aangeschafte nettonultechnologieën op te nemen, zoals vastgesteld door middel van uitvoeringshandelingen. Bij Uitvoeringsverordening (EU) 2026/718 van de Commissie ([9]) zijn bindende minimumvereisten vastgesteld voor de recycleerbaarheid van windturbinebladen. Artikel 25, lid 1, van de verordening voor een nettonulindustrie houdt geen verplichtingen in met betrekking tot nettonultechnologieën en/of aspecten van milieuduurzaamheid die niet onder die uitvoeringshandeling vallen ([10]). Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kunnen echter nog steeds aanvullende eisen of gunningscriteria inzake milieuduurzaamheid opnemen in hun aanbestedingsprocedures, zoals bepaald in artikel 25, lid 2.

Artikel 25, lid 1, is gebaseerd op de uitvoeringshandeling waarin de minimumeisen inzake milieuduurzaamheid zijn vastgelegd en is derhalve van toepassing vanaf de datum van inwerkingtreding van die uitvoeringshandeling, namelijk 30 juni 2026.

B. **De vereiste betreffende aanvullende, niet-prijsgerelateerde criteria (artikel 25, lid 3, van de verordening voor een nettonulindustrie)**

De vereiste betreffende aanvullende, niet-prijsgerelateerde criteria in artikel 25, lid 3, is uitsluitend van toepassing op opdrachten voor werken en concessies voor werken waarbij gebruik wordt gemaakt van een nettonultechnologie die is opgenomen in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k), van de verordening voor een nettonulindustrie.

Op grond van deze bepaling zijn aanbestedende diensten en aanbestedende instanties verplicht ten minste één van de drie daarin genoemde vereisten op te nemen, namelijk:

— een bijzondere voorwaarde die verband houdt met sociale of arbeidsgerelateerde overwegingen;

— een vereiste om de naleving van de toepasselijke cyberbeveiligingsvereisten aan te tonen, of

— een specifieke contractuele verplichting om de op de in artikel 4, lid 1, punten a) tot en met k), genoemde nettonultechnologieën betrekking hebbende component van het contract op tijd te leveren.

1. *De bijzondere voorwaarde in verband met sociale of arbeidsgerelateerde overwegingen*

Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties moeten rekening houden met het doel van strategische aanbestedingen in het kader van de verordening voor een nettonulindustrie, d.w.z. dat de voorwaarde een positief sociaal of arbeidsgerelateerd effect moet hebben op de productie van de nettonultechnologie die het onderwerp is van de betreffende opdracht. In dat verband zouden de voorwaarden die onder artikel 25, lid 3, punt a), vallen bijvoorbeeld betrekking kunnen hebben op het bieden van werk aan personen die met bijzondere sociale of beroepsmatige problemen kampen, de deelname van kmo's, ethische inkoop of verplichtingen op het gebied van opleiding en stages. Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kunnen ook verwijzen naar bijzondere sociale of arbeidsgerelateerde voorwaarden die zij reeds met goed gevolg hebben toegepast, mits deze verband houden met het onderwerp van de betreffende opdracht.

([9]) Uitvoeringsverordening (EU) 2026/718 van de Commissie van 20 maart 2026 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumeisen inzake milieuduurzaamheid voor openbare aanbestedingsprocedures waarbij bepaalde nettonultechnologieën betrokken zijn (PB L, 2026/718, 23.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/718/oj).

([10]) Dit laat de verplichtingen die voortvloeien uit andere wetgeving onverlet. Zo zijn aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bijvoorbeeld al verplicht om bij aanschaf van warmtepompen uitsluitend de twee hoogste energieprestatieklassen aan te schaffen (zie artikel 7 van Richtlijn (EU) 2023/1791). Met betrekking tot batterijen worden de eisen inzake milieuduurzaamheid vastgesteld overeenkomstig de batterijenverordening (Verordening (EU) 2024/1781).

Indien zowel de omvang van de potentiële inschrijvers en leveranciers als de waarde van de nettonultechnologie in de opdracht vergelijkbaar zijn met de projectomvang bij veilingen voor hernieuwbare energie, worden aanbestedende diensten en aanbestedende instanties aangemoedigd om de bijzondere voorwaarde op grond van artikel 25, lid 3, zoveel mogelijk af te stemmen op het desbetreffende voorselectiecriterium voor veilingen in het kader van de verordening voor een nettonulindustrie (zie artikel 26 van de verordening voor een nettonulindustrie). Dit betreft de sociale en mensenrechtengerelateerde aspecten van het voorselectiecriterium inzake verantwoord ondernemerschap bij veilingen, die nader worden uiteengezet in artikel 4 van de uitvoeringshandeling van de verordening voor een nettonulindustrie ([11]). Wanneer de bijzondere voorwaarde wordt afgestemd op het voorselectiecriterium, moeten aanbestedende diensten en aanbestedende instanties ervoor zorgen dat de eisen van de voorwaarde betrekking hebben op het onderwerp van de opdracht en niet verder reiken. Dit houdt in dat eventuele bepalingen inzake zorgvuldigheid en openbaarmaking gericht moeten zijn op de activiteiten of toeleveringsketens die verband houden met het geleverde product, de geleverde werkzaamheden of de geleverde dienst.

Voorbeelden van bijzondere voorwaarden bij overheidsopdrachten in verband met sociale of arbeidsgerelateerde overwegingen:

— De contractant verbindt zich ertoe X uur te besteden aan beroepsopleidingen (bv. leer-werktrajecten) en Y uur aan programma's voor sociale inclusie (bv. re-integratie op de arbeidsmarkt in het kader van de uitvoering van deze opdracht).

— Bij de uitvoering van zijn contractuele verplichtingen neemt de contractant maatregelen om tegemoet te komen aan de kernaspecten van zorgvuldigheid op het gebied van sociale rechten en mensenrechten, zoals uiteengezet in artikel 5, lid 1, punten a) tot en met g), van Richtlijn (EU) 2024/1760 inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid.

2. *De verplichting om aan te tonen dat aan de cyberbeveiligingsvereisten wordt voldaan*

In artikel 25, lid 3, punt b), van de verordening voor een nettonulindustrie is bepaald dat moet worden aangetoond dat aan de toepasselijke cyberbeveiligingsvereisten wordt voldaan. Hierbij wordt specifiek verwezen naar de verordening cyberweerbaarheid ([12]), die met ingang van 11 december 2027 volledig van kracht wordt. Tot die datum moeten aanbestedende diensten en aanbestedende instanties van inschrijvers verlangen dat zij aantonen dat zij voldoen aan de toepasselijke cyberbeveiligingsvereisten in de nationale en Europese wetgeving.

Cyberbeveiliging is een van de vereisten van artikel 26 voor veilingen (zie artikel 5 van Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1176). De nationale autoriteiten worden aangemoedigd om, waar mogelijk, de specificaties na te leven die zijn vastgelegd in artikel 5 van de uitvoeringsverordening ([13]) van artikel 26.

3. *De specifieke contractuele verplichting tot tijdige levering*

De verplichting tot tijdige levering moet specifiek betrekking hebben op de component van de opdracht die verband houden met de nettonultechnologieën. Hierin moet worden vastgelegd dat alle aspecten die verband houden met de nettonultechnologieën op tijd moeten worden geleverd, met inbegrip van, voor zover van toepassing, planning, aankoop, installatie en inbedrijfstelling. Ze hoeft niet te gelden voor de overige componenten van de opdracht.

Net als bij de andere aanvullende niet-prijsgerelateerde criteria worden aanbestedende diensten en aanbestedende instanties aangemoedigd om de bijzondere voorwaarde af te stemmen op het voorselectiecriterium inzake tijdige uitvoering zoals bedoeld in artikel 26 van de verordening voor een nettonulindustrie. In artikel 6 van de uitvoeringshandeling ([14]) worden voorbeelden gegeven van relevante voorselectiecriteria.

([11]) Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1176 van de Commissie van 23 mei 2025 tot nadere specificering van de voorselectie- en gunningscriteria bij veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([12]) Verordening (EU) 2024/2847 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2024 betreffende horizontale cyberbeveiligingsvereisten voor producten met digitale elementen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 168/2013 en (EU) 2019/1020 en Richtlijn (EU) 2020/1828 (verordening cyberweerbaarheid) (PB L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

([13]) Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1176 van de Commissie van 23 mei 2025 tot nadere specificering van de voorselectie- en gunningscriteria bij veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([14]) Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1176 van de Commissie van 23 mei 2025 tot nadere specificering van de voorselectie- en gunningscriteria bij veilingen voor de uitrol van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L, 2025/1176, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Voorbeeld van een contractuele verplichting tot tijdige levering:

De duur van de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden in verband met de installatie van de PV-modules bedraagt maximaal vier maanden vanaf de in de aanbestedingsstukken vermelde startdatum. Indien de in de opdracht vastgestelde opleveringstermijn wordt overschreden, geldt een boete van XXX EUR per kalenderdag vertraging ten laste van de contractant. Na een vertraging van acht dagen wordt een verhoogde boete van YYY EUR opgelegd.

C. De veerkrachtvereisten (artikel 25, lid 7, van de verordening voor een nettonulindustrie)

1. *Wanneer moet er rekening worden gehouden met de bijdrage aan de veerkracht?*

De in artikel 25, lid 7, vastgelegde veerkrachtvereiste is uitsluitend van toepassing op het eindproduct met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan waarvoor in de EU sprake is van een grote afhankelijkheid van toelevering uit een derde land. De voornaamste specifieke componenten van nettonultechnologieën worden opgesomd in Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1178 van de Commissie van 23 mei 2025 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad inzake de lijst van eindproducten met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan voor de beoordeling van de bijdrage aan de veerkracht ([15]).

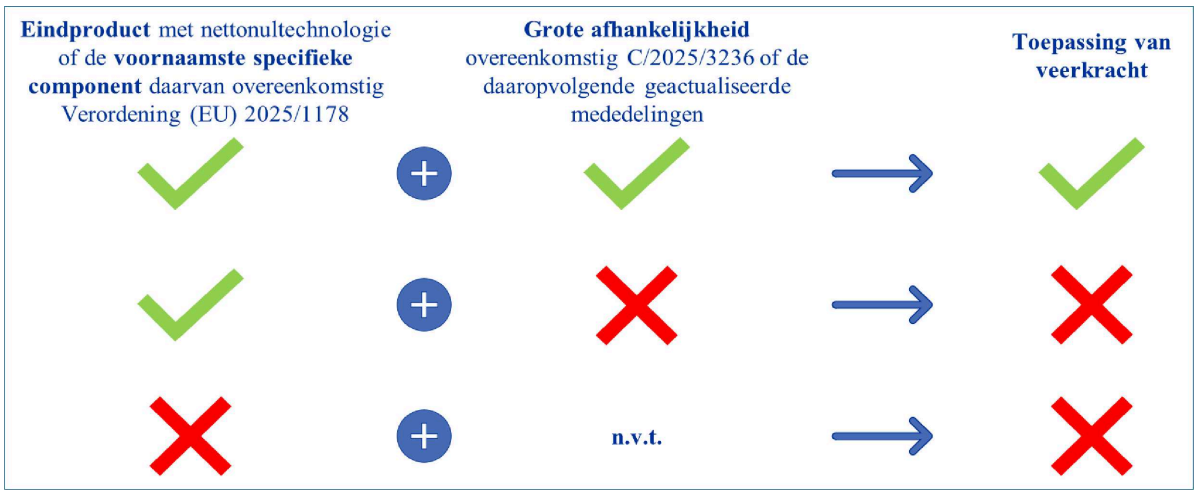
In artikel 25, lid 7, wordt het begrip grote afhankelijkheid van toelevering gedefinieerd. Er worden twee situaties beschreven:

1. meer dan 50 % van de levering in de EU van een eindproduct met nettonultechnologie of van de belangrijkste specifieke component daarvan is afkomstig uit één enkel niet-EU-land, OF

2. meer dan 40 % van de levering in de EU van een eindproduct met nettonultechnologie of van de voornaamste specifieke componenten daarvan is afkomstig uit één enkel derde land EN dit aandeel is gedurende twee opeenvolgende jaren gemiddeld met ten minste 10 procentpunten gestegen.

Figuur 1

Wanneer de bijdrage van de aanbesteding aan de veerkracht in aanmerking wordt genomen

In het kader van deze richtsnoeren wordt elk derde land dat voldoet aan een van de twee voorwaarden zoals vastgelegd in artikel 25, lid 7, tweede alinea, gedefinieerd als een “dominante toeleveringsbron”.

([15]) Uitvoeringsverordening (EU) 2025/1178 van de Commissie van 23 mei 2025 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad inzake de lijst van eindproducten met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan voor de beoordeling van de bijdrage aan de veerkracht (PB L, 2025/1178, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

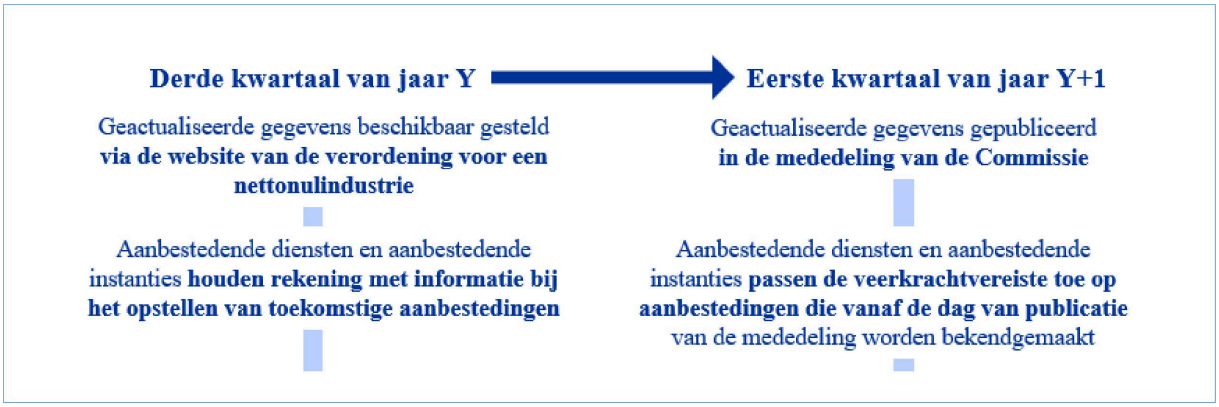
De Commissie maakt jaarlijks in een speciale mededeling de cijfers bekend van het aandeel van de EU in het aanbod van eindproducten met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan afkomstig uit verschillende derde landen, overeenkomstig artikel 29, lid 2, van de verordening voor een nettonulindustrie. De eerste mededeling over afhankelijkheid op het gebied van nettonultechnologie is reeds gepubliceerd ([16]) en is van toepassing met ingang van 30 december 2025. In tabel 1 van de mededeling wordt grote afhankelijkheid vetgedrukt en in kleur weergegeven. Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties moeten de mededeling over afhankelijkheid op het gebied van nettonultechnologie raadplegen en mogen de afhankelijkheid bij toelevering niet zelf berekenen.

De mededeling wordt jaarlijks bijgewerkt. Het is mogelijk dat niet altijd gegevens over afhankelijkheid voor alle voornaamste specifieke componenten worden verstrekt. De Commissie werkt met spoed aan het leggen van de basis voor het meten van afhankelijkheden voor al deze componenten. Daarom worden in toekomstige updates stapsgewijs aanvullende gegevens toegevoegd. Voor eindproducten met nettonultechnologie of de voornaamste specifieke componenten daarvan die niet in de mededeling wordt genoemd, kan worden aangenomen dat er geen sprake is van grote afhankelijkheid.

Om aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de tijd te geven zich aan te passen aan de bijgewerkte informatie over het aandeel van de EU in het aanbod en de afhankelijkheid van andere landen, wordt ongeveer zes maanden vóór de publicatie van de bijgewerkte mededeling een tabel met de bijgewerkte gegevens beschikbaar gesteld via de website van de verordening voor een nettonulindustrie. De tabel wordt in het derde kwartaal van elk jaar bijgewerkt en de bijgewerkte mededeling zelf wordt in het eerste kwartaal van het daaropvolgende jaar gepubliceerd. De gegevens die via de website van de verordening voor een nettonulindustrie beschikbaar worden gesteld, dienen uitsluitend ter indicatie; voor de beoordeling van afhankelijkheid van toelevering in het kader van artikel 25, lid 7, tweede alinea, mag uitsluitend de mededeling worden gebruikt.

Figuur 2

Doorlooptijd voor de veerkrachtvereiste

2. *Toepassing van de veerkrachtvereisten*

De toepassing van de veerkrachtvereiste treedt in werking wanneer in de mededeling van de Commissie over afhankelijkheid op het gebied van nettonultechnologieën is vastgesteld dat er sprake is van een grote afhankelijkheid van een eindproduct met nettonultechnologie en/of een van de voornaamste specifieke componenten daarvan.

In artikel 25, lid 7, punten a) en b), van de verordening voor een nettonulindustrie worden de kernvereisten inzake veerkracht beschreven:

— In lid 7, punt a), is bepaald dat niet meer dan 50 % van de waarde van het eindproduct met nettonultechnologie afkomstig mag zijn van de dominante toeleveringsbron.

Dit betekent dat niet meer dan de helft van de totale kosten van het eindproduct voor de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie afkomstig mag zijn van de dominante toeleveringsbron. Zo mag bij PV-systemen op daken in de opdracht slechts maximaal 50 % van de totale kosten van de PV-systemen worden toegerekend aan systemen die door de dominante toeleveringsbron worden geleverd.

([16]) Mededeling van de Commissie betreffende geactualiseerde informatie voor het bepalen van het aandeel van de Europese Unie in het aanbod van eindproducten en de voornaamste specifieke componenten daarvan afkomstig uit verschillende derde landen krachtens Verordening (EU) 2024/1735 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie ("verordening voor een nettonulindustrie") (PB C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

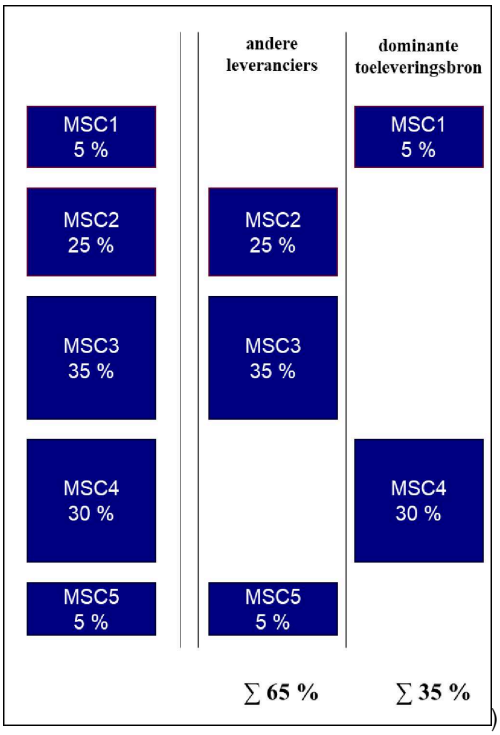
Deze berekening is van toepassing op de kosten die de aanbestedende dienst en de aanbestedende instantie maken voor de levering van het eindproduct met nettonultechnologie. Deze wordt niet berekend als de som van de kosten van de voornaamste specifieke componenten.

— In lid 7, punt b), is bepaald dat niet meer dan 50 % van de waarde van de voornaamste specifieke componenten afkomstig mag zijn van de dominante toeleveringsbron.

De vereiste van lid 7, punt b), heeft betrekking op de totale waarde van alle voornaamste specifieke componenten, en niet op elke afzonderlijke component. Om het aandeel afkomstig van de dominante toeleveringsbron te berekenen, zijn er twee gegevens nodig: 1) de oorsprong van elke voornaamste specifieke component (zie afdeling III.C.3), en 2) het aandeel van de waarde van elke voornaamste specifieke component (zie afdeling III.C.4). De totale waarde van alle voornaamste specifieke componenten die afkomstig zijn van de dominante toeleveringsbron mag niet meer bedragen dan 50 % van de totale waarde. De keuze van de componenten moet aan de inschrijver worden overgelaten (en niet aan de aanbestedende diensten of aanbestedende instanties). Dit zorgt voor voldoende concurrentie tussen leveranciers van componenten en stelt inschrijvers in staat om, met inachtneming van de vereisten, de meest kostenefficiënte keuzes te maken.

Figuur 3

Toepassing van artikel 25, lid 7, punt b)

Het vereenvoudigde voorbeeld in Figure 3 laat dit zien: deze nettonultechnologie bestaat uit vijf voornaamste specifieke componenten. De inschrijver is van plan een product met nettonultechnologie te gebruiken dat twee voornaamste specifieke componenten bevat die afkomstig zijn van de dominante toeleveringsbron (aangeduid als “MSC1” en “MSC4”). De assemblage en de componenten zijn samen goed voor 35 % van de waarde van alle voornaamste specifieke componenten. In dit voorbeeld zouden de voornaamste specifieke componenten voldoen aan lid 7, punt b).

De veerkrachtvereiste geldt voor de specifieke nettonultechnologieën die in het kader van de aanbesteding worden geleverd, en niet voor de totale of gemiddelde inkoop van de leverancier over zijn gehele productie.

Twee verschillende landen kunnen aan de voorwaarden voldoen om als dominante toeleveringsbron te worden aangemerkt – wanneer het ene land dominant is voor één component en het andere land dominant is voor een andere. In dit geval wordt de veerkrachtvereiste op elk van hen afzonderlijk toegepast. Op de datum van publicatie van deze richtsnoeren is dit scenario overigens hypothetisch.

3. *Bepaling en verificatie van de oorsprong van eindproducten met nettonultechnologie en van de belangrijkste specifieke componenten*

Voor de toepassing van artikel 25, lid 7, van de verordening voor een nettonulindustrie moeten inschrijvers, aanbestedende diensten en aanbestedende instanties op de hoogte zijn van de oorsprong van het eindproduct met nettonultechnologie en van de voornaamste specifieke componenten daarvan. De oorsprong van een eindproduct met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan moet worden vastgesteld overeenkomstig de niet-preferentiële oorsprongsregels op basis van Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en de Raad ([17]) (het douanewetboek van de Unie). In die verordening worden de regels en procedures voor de douaneafhandeling binnen de EU vastgesteld, waaronder het begrip "oorsprongsregels" om de plaats van oorsprong van een product te identificeren. De niet-preferentiële oorsprongsregels zijn gebaseerd op de GN-post van een product. Bijlage II geeft een overzicht van de relevante GS-posten voor technologieën waarvoor momenteel de veerkrachtvereiste geldt. De niet-preferentiële oorsprongsregels zijn vermeld in de "Tabel met regels voor de toekenning van niet-preferentiële oorsprong aan producten (volgens de GN-indeling)" van de Europese Commissie ([18]).

Wat het bewijs van oorsprong betreft, geldt overeenkomstig het douanewetboek van de Unie het beginsel van vrije bewijsgaring. Zo kan een breed scala aan documenten en bewijsmateriaal worden gebruikt om de oorsprong van eindproducten met nettonultechnologie of van de voornaamste specifieke componenten daarvan aan te tonen. Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kunnen derhalve om alle documenten verzoeken die betrouwbare informatie bevatten waaruit het verband blijkt tussen de producten en de plaats van vervaardiging of assemblage ervan.Deze documenten kunnen facturen, product-ID's, serienummers of -codes, naamplaatjes, certificaten van oorsprong, cognossementen en andere vervoersdocumenten, stuklijsten, fabrieksinspectiecertificaten of systemen voor de uitvoering van de productie omvatten.

Hoewel het douanewetboek van de Unie uitsluitend van toepassing is op producten die in de EU worden ingevoerd, kunnen dezelfde documenten naar analogie worden gebruikt voor eindproducten met nettonultechnologie en de voornaamste specifieke componenten daarvan die niet onder het douanewetboek van de Unie vallen. Hieronder vallen eindproducten en de voornaamste specifieke componenten die in de EU zijn vervaardigd of als onderdeel van een breder product zijn ingevoerd. In het laatste geval zouden de douanedocumenten weliswaar het bewijs van oorsprong van het product in zijn geheel leveren, maar niet van de specifieke componenten waaruit het is samengesteld.

Naast bewijsstukken moeten aanbestedende diensten en aanbestedende instanties geleidelijk steeds meer gebruikmaken van digitale traceerbaarheidssystemen waarmee de oorsprong en de toeleveringsketens op een veilige en interoperabele manier kunnen worden gecontroleerd. Hier zouden in de toekomst ook digitale productpaspoorten aan kunnen worden toegevoegd. Indien de contractant verklaart dat sommige van zijn producten of voornaamste specifieke componenten afkomstig zijn van de dominante toeleveringsbron, mag de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie voor deze producten of voornaamste specifieke componenten geen bewijs van oorsprong vragen.

Indien de contractant geen relevante documenten overlegt waaruit de oorsprong of de plaats van assemblage van producten of voornaamste specifieke componenten blijkt, moet de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie ervan uitgaan dat deze producten of voornaamste specifieke componenten afkomstig zijn uit of geassembleerd zijn in een land waarvan de EU in grote mate afhankelijk is.

Om de administratieve lasten voor aanbestedende diensten en aanbestedende instanties te verminderen, moedigt de Commissie de lidstaten aan om "witte lijsten" op te stellen van producten met nettonultechnologie die voldoen aan de veerkrachtvereisten.

4. *Bepaling van de waarde van de voornaamste specifieke componenten*

Voor de toepassing van artikel 25, lid 7, punt b), van de verordening voor een nettonulindustrie moeten inschrijvers, aanbestedende diensten en aanbestedende instanties op de hoogte zijn van het aandeel van de waarde van alle voornaamste specifieke componenten in het eindproduct. Daartoe kunnen inschrijvers ofwel het in bijlage I bij deze richtsnoeren versterkte referentiewaarden voor het aandeel van de waarde hanteren, ofwel het werkelijke aandeel van de waarde van de voornaamste specifieke componenten aantonen aan de hand van passende bewijsstukken.

([17]) Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (PB L 269 van 10.10.2013, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([18]) Europese Commissie, Tabel met regels voor de toekenning van niet-preferentiële oorsprong aan producten (volgens de indeling in de GN), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Referentiewaarden

Inschrijvers kunnen gebruikmaken van referentiewaarden om de toepassing van de veerkrachtvereiste te vereenvoudigen. In bijlage I bij deze richtsnoeren worden referentiewaarden voor het aandeel van de waarde voor de voornaamste specifieke componenten van de meest relevante nettonultechnologieën in het kader van overheidsopdrachten vermeld. Het aandeel van de waarde is gebaseerd op ramingen van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Europese Commissie. Ze geven de meerwaarde van de voornaamste specifieke componenten weer ([19]).

Referentiewaarden worden uitsluitend verstrekt voor nettonultechnologieën waarvoor op het moment van publicatie van deze richtsnoeren sprake is van afhankelijkheid van toelevering ([20]). Deze richtsnoeren kunnen indien nodig worden bijgewerkt om referentiewaarden te verstrekken voor aanvullende nettonultechnologieën, bijvoorbeeld wanneer er voor andere technologieën afhankelijkheid van toelevering ontstaat. De referentiewaarden kunnen tevens worden bijgewerkt om rekening te houden met veranderende marktomstandigheden.

Werkelijke waarden

De in bijlage I verstrekte referentiewaarden voor het aandeel van de waarde geven mogelijk niet de werkelijke waarde van een voornaamste specifieke component weer. Daarom moeten inschrijvers de mogelijkheid hebben om het aandeel van de waarde van hun voornaamste specifieke componenten te bepalen en dit aandeel van de waarde te hanteren bij de toepassing van de veerkrachtvereiste van artikel 25, lid 7, punt b), van de verordening voor een nettonulindustrie. Daarbij moeten inschrijvers aan de aanbestedende diensten of aanbestedende instanties kunnen aantonen hoe zij het aandeel van de waarde van de componenten berekenen.

Om te bepalen en aan te tonen welk aandeel van de waarde afwijkt van die in bijlage I, of voor de aanbesteding van technologieën die niet in bijlage I zijn opgenomen, moeten de volgende beginselen in acht worden genomen:

— het aandeel van de waarde van alle voornaamste specifieke componenten samen bedraagt 100 %;

— elk afzonderlijk aandeel van de waarde vertegenwoordigt de relatieve meerwaarde van de productie van de betreffende voornaamste specifieke component;

— er moet passende documentatie worden verstrekt met betrekking tot de aankoopprijzen en de oorsprong van de componenten, zoals beschreven in afdeling III.C.3;

— bij de berekening van de waarden van de voornaamste specifieke componenten moet rekening worden gehouden met antidumpingrechten, antisubsidierechten en invoerrechten.

Wanneer een factuur in een andere valuta wordt opgesteld, moet het bedrag worden omgerekend naar euro op basis van de wisselkoers van de euro die op het moment van aankoop van kracht was.

5. *Naleving van de veerkrachtvereisten gedurende het gehele aanbestedingsproces*

Wat alle overige vereisten, voorwaarden en contractuele verplichtingen van artikel 25 betreft, moeten inschrijvers zich ertoe verbinden om op het moment van indiening van de inschrijving aan de veerkrachtvereisten te voldoen, bijvoorbeeld door middel van een eigen verklaring. De daadwerkelijke naleving kan op een later tijdstip worden aangetoond.

Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties hebben de vrijheid om te bepalen wanneer zij controleren of daadwerkelijk aan de vereisten wordt voldaan. Dit kan op verschillende momenten gedurende de looptijd van het project plaatsvinden. Evenzo staat het hen vrij om te bepalen welke documenten kunnen worden gebruikt om de naleving op adequate wijze aan te tonen.

([19]) Bij die ramingen wordt geen rekening gehouden met de meerwaarde van andere componenten dan de voornaamste specifieke componenten. Daarom kan het aandeel van de waarde groter zijn dan de meerwaarde van de voornaamste specifieke componenten, wanneer rekening wordt gehouden met alle andere componenten en stappen in de waardeketen.

([20]) Volgens de mededeling van de Commissie betreffende geactualiseerde informatie voor het bepalen van het aandeel van de Europese Unie in het aanbod van eindproducten en de voornaamste specifieke componenten daarvan afkomstig uit verschillende derde landen krachtens Verordening (EU) 2024/1735 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie ("verordening voor een nettonulindustrie") (PB C, C/2025/3236, 18.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

Bij het vaststellen van de eisen om aan te tonen dat aan de veerkrachtvereisten wordt voldaan, is het van belang dat aanbestedende diensten en aanbestedende instanties rekening houden met de doorlooptijd die nodig is om de leverancier van het element van de opdracht dat betrekking heeft op nettonultechnologie: de contractant zal geen bewijsstukken kunnen overleggen vóór de projectfase waarin de leveranciers worden geselecteerd.

6. *Vaststelling van de evenredige vergoeding (artikel 25, lid 7, punt d), van de verordening voor een nettonulindustrie)*

Een inschrijving waarin veerkrachtverplichtingen zijn opgenomen, wordt gegund aan het beste bod uit de inschrijvingen die aan de veerkrachtverplichtingen en andere vereisten voldoen. Indien een geselecteerde inschrijver in een later stadium niet in staat is om de aanbestedende diensten en aanbestedende instanties voldoende bewijs te verstrekken waaruit blijkt dat aan artikel 25, lid 7, punten a) en b), is voldaan, zullen de aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de geselecteerde inschrijver verplichten een evenredige vergoeding te betalen van ten minste 10 % van de waarde van de specifieke eindproducten met nettonultechnologie van de opdracht – en niet van de totale waarde van de opdracht. De vergoeding van ten minste 10 % moet worden toegepast op de volledige waarde van het eindproduct met nettonultechnologie indien de inschrijver niet kan aantonen dat volledig aan de vereisten is voldaan – ook wanneer slechts een deel van de nettonultechnologie niet aan de vereisten voldoet.

Voorbeeld: een aanbestedende dienst of aanbestedende instantie schrijft een openbare opdracht uit voor de levering en installatie van PV-modules. De Commissie stelt vóór de start van de aanbestedingsprocedure vast dat land X een dominante toeleveringsbron van PV-modules is en dat bij de aanbestedingsprocedure de veerkrachtvereisten van artikel 25, lid 7, moeten worden toegepast. Tijdens de uitvoering van de opdracht verzoekt de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie om bewijs van naleving op grond van artikel 25, lid 7, punt c). De contractant levert relevant bewijs dat hij de PV-modules buiten land X heeft aangeschaft, maar slechts voor 30 % van de totale waarde van de aangeschafte PV-modules. Op grond van artikel 25, lid 7, punt d), moet de contractant een evenredige vergoeding betalen van ten minste 10 % van de waarde van alle in het kader van de opdracht geleverde PV-modules.

De aanbestedende diensten en aanbestedende instanties moeten ervoor zorgen dat de waarde van de eindproducten met nettonultechnologie in de opdracht niet abnormaal laag is. De evenredige vergoeding moet worden gebaseerd op de waarde van de eindproducten met nettonultechnologie, rekening houdend met de marktomstandigheden. Een voorbeeld hiervan is een overeenkomst voor bouwwerkzaamheden waarbij de installatie van zonnepanelen is inbegrepen. De panelen worden aangeboden tegen een prijs die 50 % onder de marktprijs ligt. Het verplichte bewijs voor naleving van de veerkrachtvereisten kan niet worden geleverd. De passende vergoeding moet betrekking hebben op een aandeel van de waarde van het PV-systeem tegen marktwaarde, en niet tegen de lage prijs die in de overeenkomst voor werken is vermeld.

Wat de evenredige vergoeding betreft, moet deze hoog genoeg zijn om aanbestedingsstrategieën met opzettelijke niet-naleving van de veerkrachtvereiste, iets wat alleen achteraf kan worden geverifieerd, te ontmoedigen. De vergoeding kan de vorm aannemen van een forfaitair bedrag of, indien van toepassing, andere vormen.

IV. **UITZONDERINGEN**

Op grond van artikel 25, lid 9, en artikel 25, lid 11, kunnen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties in bepaalde uitzonderlijke gevallen besluiten de criteria inzake duurzaamheid en veerkracht niet toe te passen.

Overeenkomstig artikel 25, lid 9, kunnen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bij de bekendmaking van de oproep of bij de aanvang van de procedure besluiten om de in artikel 25, lid 1, vastgestelde eisen inzake milieuduurzaamheid en de aanvullende vereisten van artikel 25, lid 3, in de volgende gevallen niet toe te passen:

— indien na een objectieve en transparante beoordeling slechts één marktdeelnemer in staat zou zijn de technologie te leveren (artikel 25, lid 9, punt a));

— indien een soortgelijke eerdere procedure niet heeft geleid tot geschikte inschrijvingen of verzoeken tot deelname (artikel 25, lid 9, punt b)), of

— indien de kostenverschillen tussen conforme en niet-conforme aanbiedingen onevenredig zouden zijn (artikel 25, lid 9, punt c)).

Wat de in artikel 25, lid 7, vastgestelde veerkrachtcriteria betreft, verschilt de regeling inzake uitzonderingen. Artikel 25, lid 8, voorziet in een automatische en dwingende uitzondering wanneer dit op grond van internationale overeenkomsten vereist is. In artikel 25, lid 11, wordt een beperktere uitzondering achteraf vastgelegd: aanbestedende diensten en aanbestedende instanties mogen alleen besluiten de veerkrachtvereisten niet toe te passen indien het opnemen van die vereisten ertoe heeft geleid dat er geen geschikte inschrijvingen of verzoeken tot deelname aan dezelfde procedure zijn ingediend.

Uitzonderingsgrond ✓- mogelijke grond; ×- geen mogelijke grond	Eisen inzake milieuduurzaamheid (artikel 25, lid 1)	Aanvullende vereisten (artikel 25, lid 3)	Veerkrachtvereisten (artikel 25, lid 7)
Eén leverancier	✓ Artikel 25, lid 9, punt a)	✓ Artikel 25, lid 9, punt a)	×
Geen geschikte inschrijvingen	✓ — naar aanleiding van een soortgelijke eerdere procedure Artikel 25, lid 9, punt b)	✓ — naar aanleiding van een soortgelijke eerdere procedure Artikel 25, lid 9, punt b)	✓ — in reactie op dezelfde procedure Artikel 25, lid 11
Onevenredige kosten of technische onverenigbaarheid	✓ Artikel 25, lid 9, punt c)	✓ Artikel 25, lid 9, punt c)	×
Internationale overeenkomsten (bv. de overeenkomst inzake overheidsopdrachten)	×	×	✓ Artikel 25, lid 8

A. **De enige leverancier (artikel 25, lid 9, punt a), van de verordening voor een nettonulindustrie)**

De uitzondering van artikel 25, lid 9, punt a), van de verordening voor een nettonulindustrie heeft betrekking op een monopoliesituatie waarbij de nettonultechnologie uitsluitend door een specifieke marktdeelnemer kan worden geleverd en er geen redelijk alternatief of vervangingsmiddel bestaat. Indien aanbestedende diensten en aanbestedende instanties een voorafgaande marktanalyse en/of marktraadpleging uitvoeren en na een objectieve en transparante beoordeling vaststellen dat er sprake is van een dergelijke monopoliesituatie, kunnen zij besluiten de vereisten van artikel 25, leden 1 en 3, niet toe te passen. Bovendien mag het ontbreken van concurrentie niet het gevolg zijn van een kunstmatige beperking van de parameters van de openbare aanbestedingsprocedure. Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties mogen technische specificaties of eisen niet manipuleren om concurrentie uit te sluiten. De uitzondering is veeleer strikt beperkt tot onvermijdelijke gevallen van technologische exclusiviteit.

De uitzondering moet op transparante wijze worden toegepast, met inachtneming van de beginselen die zijn vastgelegd in het Unierecht inzake overheidsopdrachten. De aanbestedende diensten en aanbestedende instanties moeten kunnen aantonen dat er geen redelijke alternatieve leveranciers of vervangende producten bestaan en dat het ontbreken van concurrerende aanbiedingen niet het gevolg is van zelfopgelegde of onnodige beperkingen binnen de betreffende aanbestedingsprocedure met betrekking tot de nettonultechnologie.

B. **Geen geschikte inschrijving of verzoek tot deelname (artikel 25, lid 9, punt b), en artikel 25, lid 11, van de verordening voor een nettonulindustrie)**

Wat de eisen inzake milieuduurzaamheid en de aanvullende eisen betreft, biedt de uitzondering van artikel 25, lid 9, punt b), aanbestedende diensten en aanbestedende instanties de mogelijkheid om de eisen van artikel 25, leden 1 en 3, niet toe te passen indien er geen geschikte inschrijvingen of geen geschikte verzoeken tot deelname zijn ingediend in antwoord op een soortgelijke eerdere openbare aanbestedingsprocedure die dezelfde aanbestedende dienst of aanbestedende instantie heeft uitgeschreven in de twee jaar onmiddellijk vóór de aanvang van de geplande nieuwe aanbestedingsprocedure.

In Richtlijn 2014/24/EU wordt nader verduidelijkt wanneer een inschrijving of een verzoek tot deelname als "ongeschikt" moet worden bevonden. Daarin is bepaald dat:

"*De inschrijving wordt ongeschikt bevonden als zij niet relevant is voor de opdracht, omdat zij, zonder ingrijpende wijzigingen, kennelijk niet voorziet in de in de aanbestedingsstukken omschreven behoeften en eisen van de aanbestedende dienst. Een verzoek tot deelname wordt niet geschikt geacht wanneer de betrokken onderneming overeenkomstig artikel 57 moet of kan worden uitgesloten, of niet aan de overeenkomstig artikel 58 door de aanbestedende dienst bepaalde selectiecriteria voldoet.*" ([21]).

Opgemerkt wordt dat een inschrijving of een verzoek tot deelname niet als "ongeschikt" kan worden bevonden wanneer de prijs ervan hoger is dan de begroting van de aanbestedende dienst of de aanbestedende entiteit, zoals vastgesteld en gedocumenteerd vóór de opening van de aanbestedingsprocedure.

Wat de veerkrachtseisen betreft, kan artikel 25, lid 11, alleen worden toegepast wanneer een openbare aanbestedingsprocedure waarin de veerkrachtvereisten zijn opgenomen, is gestart en deze geen geschikte inschrijvingen of geschikte verzoeken tot deelname heeft opgeleverd. Het kan niet worden toegepast op basis van een soortgelijke eerdere openbare aanbestedingsprocedure die geen geschikte inschrijving of geen geschikt verzoek tot deelname heeft opgeleverd, noch op basis van een voorlopige marktanalyse waaruit blijkt dat er geen geschikte inschrijving of geen geschikt verzoek tot deelname zal worden ingediend indien een openbare aanbestedingsprocedure met de veerkrachtvereisten wordt gestart.

Wanneer aan die voorwaarde is voldaan, kunnen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kiezen uit twee opties:

— ***Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking.*** Indien aanbestedende diensten en aanbestedende instanties ervoor kiezen de onderhandelingsprocedure te hanteren, mogen zij geen wijzigingen aanbrengen in het bestek of de minimumeisen, met inbegrip van de veerkrachtvereisten. Zij kunnen echter wel onderhandelen over de overige aspecten van de opdracht.

— ***De veerkrachtvereisten niet toepassen.*** Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties kunnen er ook voor kiezen een nieuwe openbare aanbestedingsprocedure te starten die tot doel heeft in dezelfde behoeften te voorzien als de oorspronkelijke procedure, maar waarbij de veerkrachtvereisten niet worden toegepast. In dit geval beschikken aanbestedende diensten en aanbestedende instanties over meer flexibiliteit om het bestek van de oorspronkelijke openbare aanbestedingsprocedure aan te passen.

C. **Onevenredige kostenverschillen (artikel 25, lid 9, punt c), en artikel 25, lid 10, van de verordening voor een nettonulindustrie)**

Op grond van artikel 25, lid 9, punt c), en artikel 25, lid 10, van de verordening voor een nettonulindustrie kan de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie besluiten deze twee eisen niet in de openbare aanbestedingsprocedure op te nemen indien het geraamde prijsverschil als gevolg van de toepassing van de duurzaamheidseis (artikel 25, lid 1) en de aanvullende eis (artikel 25, lid 3) meer dan 20 % bedraagt.

Het geraamde prijsverschil van 20 % moet betrekking hebben op de kosten van het element van de overheidsopdracht dat betrekking heeft op nettonultechnologie, en niet op de waarde van het totale contract. De waarde van een opdracht moet worden geraamd overeenkomstig artikel 5 van Richtlijn 2014/24/EU, voor zover van toepassing.

De onevenredige kosten moeten door de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie worden beoordeeld voordat de openbare aanbestedingsprocedure van start gaat. Dit wordt alleen aangetoond indien de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie objectieve en verifieerbare gegevens verstrekt waaruit blijkt dat, bij overigens gelijke omstandigheden, het kostenverschil tussen een openbare aanbestedingsprocedure waarbij deze niet-prijsgerelateerde criteria worden gehanteerd en een openbare aanbestedingsprocedure zonder deze niet-prijsgerelateerde criteria meer dan 20 % zou bedragen. Onder objectieve en verifieerbare gegevens wordt verstaan: gegevens die zijn gebaseerd op een marktanalyse waaruit blijkt hoe de toepassing van de criteria de kosten van aanbestedingsprojecten zou verhogen in vergelijking met een contrafeitelijke kostenanalyse waarin de niet-prijsgerelateerde criteria van artikel 25 niet zouden zijn toegepast. De kosten van de meest recente openbare aanbestedingsprocedures zouden als referentie kunnen dienen. Gegevens moeten verifieerbaar zijn in die zin dat belanghebbenden op de hoogte moeten worden gesteld van de analyse die door de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie is uitgevoerd.

([21]) Artikel 32, lid 2, punt a), tweede alinea, van Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

Aangezien aanbestedende diensten en aanbestedende instanties over een zekere mate van flexibiliteit beschikken bij de toepassing van de niet-prijsgerelateerde criteria – waaronder bijvoorbeeld de mogelijkheid om te kiezen uit de verschillende aanvullende niet-prijsgerelateerde criteria van artikel 25, lid 3, of om een aanvullende niet-prijsgerelateerde eis met betrekking tot milieuduurzaamheid toe te passen, zoals bedoeld in artikel 25, lid 2 – moet de raming van het kostenverschil worden gebaseerd op criteria die zo min mogelijk invloed hebben op de kosten. Indien de op dit laagste niveau vastgestelde criteria geraamde kostenverschillen van meer dan 20 % opleveren, kan de aanbestedende dienst of aanbestedende instantie besluiten de niet-prijsgerelateerde criteria van artikel 25, leden 1 tot en met 4, niet toe te passen.

D. **Internationale overeenkomsten (artikel 25, lid 8, van de verordening voor een nettonulindustrie)**

De uitzondering van artikel 25, lid 8, van de verordening voor een nettonulindustrie heeft betrekking op een situatie waarin de dominante toeleveringsbron partij is bij internationale overeenkomsten inzake overheidsopdrachten. Hierin is bepaald dat de veerkrachtvereisten niet van toepassing zijn op nettonultechnologieën waarvan de dominante toeleveringsbron valt onder de overeenkomst inzake overheidsopdrachten of andere relevante internationale overeenkomsten waaraan de EU eveneens gebonden is, indien de openbare aanbestedingsprocedure onder bijlage I bij de overeenkomst inzake overheidsopdrachten of onder een andere relevante internationale overeenkomst valt ([22]). Deze uitzondering heeft betrekking op de oorsprong van de producten, niet op de plaats waar de leverancier is gevestigd.

Een voorbeeld van een openbare aanbestedingsprocedure van een aanbestedende dienst in de EU voor de aankoop van een PV-systeem valt onder bijlage I bij de overeenkomst inzake overheidsopdrachten (aan voorwaarde 1 is voldaan). In de mededeling over het aandeel van de EU in het aanbod wordt grote afhankelijkheid (> 50 %) van land X vastgesteld voor het aanbod van PV-systemen (artikel 25, lid 7, moet worden toegepast).

— Stel dat land X partij is bij een relevante internationale overeenkomst inzake overheidsopdrachten. De veerkrachtvereisten hoeven daarom niet te worden toegepast op eindproducten en componenten die afkomstig zijn uit land X.

— Stel dat land X geen partij is bij een relevante internationale overeenkomst inzake overheidsopdrachten. De veerkrachtvereisten moeten daarom worden toegepast op eindproducten en componenten die afkomstig zijn uit land X.

([22]) Bijlage I van de overeenkomst inzake overheidsopdrachten bevat bijlagen 1 tot en met 5; meer informatie is te vinden op: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm. Het instrument "Procurement for Buyers" van de Europese Commissie kan nuttig zijn om te bepalen of een procedure in aanmerking komt: https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/#/procumementlocation.

BIJLAGE I

REFERENTIEWAARDEN VOOR HET BEPALEN VAN HET AANDEEL VAN DE MEERWAARDE VAN VOORNAAMSTE SPECIFIEKE COMPONENTEN VAN HET EINDPRODUCT MET NETTONULTECHNOLOGIE

Zonne-energietechnologieën

Eindproducten	Voornaamste specifieke componenten	% van de hardwarekosten van het eindproduct
Subcategorie: Fotovoltaïsche technologieën		
PV-systemen (module, vast bevestigingssysteem, inverter)	PV-polysilicium	7,2
	PV-siliciumingots of gelijkwaardig	6,4
	PV-wafers of gelijkwaardig	9,5
	PV-cellen of gelijkwaardig	20,4
	Zonneglas	9,5
	PV-modules	26,6
	PV-inverters	20,4

Technologieën voor hernieuwbare windenergie op land of op zee

Eindproducten	Voornaamste specifieke componenten	% van de hardwarekosten van het eindproduct
Subcategorie: Technologieën voor windenergie op land		
Windturbines op land	Gondels (assemblage)	8,4
	Rotornaven	2,4
	Hoofd-, gier- en stelhoeklagers	5,9
	Aandrijfsystemen met directe aandrijving (met inbegrip van generatoren) en/of aandrijfsystemen met tandwielkast (met inbegrip van generatoren)	12,9
	Permanente magneten van windturbines	1,2
	Tandwielkasten van windturbines	8,4
	Wieken	31,0
	Masten	29,8
Windturbines op zee (zonder tandwielkast)	Gondels (assemblage)	5,8
	Rotornaven	3,5
	Hoofd-, gier- en stelhoeklagers	5,8
	Aandrijfsystemen met directe aandrijving (met inbegrip van generatoren) en/of aandrijfsystemen met tandwielkast (met inbegrip van generatoren)	15,0
	Permanente magneten van windturbines	7,0
	Wieken	15,2
	Masten	8,1
	Funderingen/drijvers (voor windenergie op zee)	39,6

Eindproducten	Voornaamste specifieke componenten	% van de hardwarekosten van het eindproduct
	Subcategorie: Technologieën voor windenergie op land	
Windturbines op zee (met tandwielkast)	Gondels (assemblage)	5,7
	Rotornaven	3,4
	Hoofd-, gier- en stelhoeklagers	5,7
	Aandrijfsystemen met directe aandrijving (met inbegrip van generatoren) en/of aandrijfsystemen met tandwielkast (met inbegrip van generatoren)	14,6
	Permanente magneten van windturbines	1,1
	Tandwielkasten van windturbines	7,8
	Wieken	14,9
	Masten	8,0
	Funderingen/drijvers (voor windenergie op zee)	38,8

Batterij- en energieopslagtechnologieën

Eindproducten	Voornaamste specifieke componenten	% van de hardwarekosten van het eindproduct
	Subcategorie: Batterijtechnologieën	
Batterijen	Batterijpakken	10
	Batterijmodules	10
	Batterijcellen	14
	Actief kathodemateriaal	27
	Actief anodemateriaal	7
	Elektrolyten	8
	Separatoren	8
	Stroomafnemers (incl. dunne koper- en aluminiumfolie)	6
	Batterijbeheersystemen (BMS)	5
	Batterijtemperatuurbeheersystemen (BTMS)	5

BIJLAGE II

GS-POSTEN VERBONDEN AAN EINDPRODUCTEN MET NETTONULTECHNOLOGIE EN DE VOORNAAMSTE SPECIFIEKE COMPONENTEN

Eindproduct met nettonultechnologie	Componenten	GS-post
PV-systemen	PV-polysilicium	2804
	PV-siliciumingots of gelijkwaardig	2804
	PV-wafers of gelijkwaardig	3818
	PV-cellen of gelijkwaardig	ex3541(a)
	Zonneglas	7005
		ex7006(b)
		7007
	PV-modules	ex8541(a)
	PV-inverters	8504
	PV-trackers en de bijbehorende specifieke bevestigingsstukken	8479
Thermische zonne-energiesystemen	Zonnecollectoren (incl. vlakkeplaat-, vacuümbuis-, concentrerende en luchtcollectoren)	8419
	Materialen die thermische zonne-energie absorberen	8419
	Zonneglas	7005
		ex7006(b)
		7007
	Trackers van thermische zonne-energie en de bijbehorende specifieke bevestigingsstukken	8479
Technologieën voor windenergie op land en op zee	Gondels (assemblage)	8501
	Rotornaven	8412
	Hoofd-, gier- en stelhoeklagers	8482
	Aandrijfsystemen met directe aandrijving (met inbegrip van generatoren) en/of aandrijfsystemen met tandwielkast (met inbegrip van generatoren)	8501
	Permanente magneten van windturbines	8505
	Tandwielkasten van windturbines	8483
	Wieken	8412
	Masten	7308
	Funderingen/drijvers (alleen op zee)	7308

Eindproduct met nettonultechnologie	Componenten	GS-post
Batterijen	Batterijpakken	8507
	Batterijmodules	8507
	Batterijcellen	8507
	Actief kathodemateriaal	2842
		2841
	Actief anodemateriaal	3801 10
	Elektrolyten	2826
	Separatoren	8507
	Stroomafnemers (incl. dunne koper-, aluminium-, nikkel- en koolstoffolie)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex7506(a)
	Batterijbeheersystemen (BMS)	8537